

Sygn. akt: XXIII Gz 1516/17

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Dziekańska

Sędziowie: SO Anna Gałas

SO Monika Skalska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2017 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa T. B. i P. B.

przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia powodów

na pkt IV postanowienia Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie

z dnia 27 czerwca 2017 r. sygn. akt XV GC 2684/14

postanawia:

oddalić zażalenie

SSO Anna Gałas SSO Alicja Dziekańska SSO Monika Skalska

Sygn. akt XXIII Gz 1516/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2017 roku Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie w sprawie z powództwa T. B. i P. B. przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) z siedzibą w W. o zapłatę, w punkcie I umorzył postępowanie w sprawie, w pkt. II zwrócił powodom kwotę 781,50 zł tytułem zwrotu połowy opłaty od pozwu, w pkt. III zwrócił powodom kwotę 3000 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na koszty przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, a w pkt. IV zasądził od powodów T. B. i P. B. na rzecz pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z siedzibą w W. kwoty po 1808,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że powodowie skutecznie cofnęli pozew w całości, w związku z tym konieczne stało się umorzenie postępowania. Powołując się na treść art. 98 kpc oraz art. 102 kpc Sąd Rejonowy wskazał, że zasadne jest zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego jedynie połowy poniesionych przez pozwanego kosztów procesu.

Powodowie zaskarżyli pkt. IV powyższego postanowienia, zarzucając mu naruszenie art. 98 kc, art. 102 kpc przez jego błędną wykładnię i niezastosowanie w sytuacji, gdy zaistniały szczególne wypadki uzasadniającego nieobciążania strony przegrywającej kosztami zastępstwa prawnego oraz poprzez zasądzenie kosztów zastępstwa od każdego z powodów wg stawki minimalnej. Wskazując na powyższe zarzuty powodowie wniesli o uchylenie w/w

punktu postanowienia i nie obciążanie powodów kosztami postępowania zażaleniowego w tym kosztów zastępstwa procesowego w tym postępowaniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powodów nie zasługiwało na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż w niniejszej sprawie zaistniały szczególne okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c. Przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wyczerpująca argumentacja w tym zakresie w pełni zasługiwała na aprobatę Sądu II instancji. Aczkolwiek rację miał również Sąd I instancji uznając, że powodowie przegrali postępowania – do cofnięcia pozwu doszło bowiem w sytuacji, gdy pozwany w żaden sposób nie zadośćuczynił żądaniom powodów.

W szczególności należało mieć na uwadze skomplikowany i wyjątkowy charakter spraw⁷, z którego powodowie wnosząc pozew mogli nie zdawać sobie sprawy. Nie bez znaczenia pozostawał również fakt wycofania się przez stronę powodową ze sporu, co pozwoliło na nie generowanie kosztów postępowania ponad miarę.

Sąd Okręgowy popiera stanowisko Sądu Rejonowego, który wskazał, że pozwany w szeregu spraw tego samego rodzaju reprezentowany jest przez tego samego pełnomocnika, co z pewnością nie pozostaje bez wpływu na nakład pracy tego pełnomocnika związany z kolejnym postępowaniem sądowym. Jednocześnie, wobec treści art. 102 k.p.c. oraz przyznanych na tej podstawie sądowi orzekającemu możliwości częściowego obciążenia powodów kosztami postępowania, nie sposób uznać, aby zastosowanie tej regulacji było działaniem niesprawiedliwym i uprzywilejowującym tylko jedną stronę postępowania, jak podnoszono w zażaleniu.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że w niniejszej sprawie w związku wystąpieniem szeregu wątpliwości, szczególnie natury prawnej, koniecznym było zastosowanie wobec powoda zasady wyrażonej w art. 102 k.p.c. która stanowi, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Sąd Okręgowy wskazuje, że nie zaszła w niniejszej sprawie rażąca niesprawiedliwość, gdzie w tej kwestii wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 stycznia 2012 r. o sygn. akt. III CZ 10/12 - „Ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecjonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem sądu oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy. W związku z tym może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa”. Ponadto Sąd Najwyższy wypowiedział się co do kwestii sposobu korzystania z art. 102 k.p.c. stwierdzając, że „sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem sądu orzekającego i od oceny tego sądu należy przesądzenie, że taki szczególnie uzasadniony wypadek nastąpił w rozpoznawanej sprawie oraz usprawiedliwia odstępstwo od obowiązku ponoszenia kosztów procesu. Zakwalifikowanie przypadku jako „szczególnie uzasadnionego” wymaga rozważenia całokształtu okoliczności faktycznych spraw)-. Ingerencja w to uprawnienie, w ramach rozpoznawania środka zaskarżenia od rozstrzygnięcia o kosztach procesu, następuje jedynie w sytuacji stwierdzenia, że dokonana ocena jest dowolna, oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw”. (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2011 r. o sygn. akt V CZ 23/11).

Przedmiotowa sprawa była na tyle skomplikowana i nieoczywista, że oczekiwała na wydanie stosownych uchwał Sądu Najwyższego. Wpływ na zastosowanie art. 102 k.p.c. miała

także niejednolita praktyka sądów oraz organów i instytucji stosujących prawo, gdzie orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego było odmienne od uchwał Sądu Najwyższego. Konkludując powyższe w rozpoznawanej sprawie wystąpiły szczególnie uzasadnione przypadki.

Jednocześnie jednak należy mieć na uwadze, że przepis art. 102 kpc reguluje rozliczenie kosztów procesu według zasad słuszności, przewidując możliwość zasądzenia od strony przegrywającej tylko części kosztów lub nieobciążanie jej w ogóle kosztami, w przypadkach szczególnie uzasadnionych. Ustanawia on zasadę słuszności, będącą odstępstwem

od zasady odpowiedzialności za wynik procesu i jest rozwiązaniem szczególnym, możliwym do zastosowania przez sąd w przypadku wystąpienia wyjątkowych okoliczności, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy. Te szczególne okoliczności dotyczą samego przebiegu procesu, jak również okoliczności pozostających poza postępowaniem, na przykład stanu majątkowego czy sytuacji życiowej stron.

Sąd II instancji w składzie orzekającym podziela w pełni pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w postanowieniu z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. akt III CZ 75/12, zgodnie z którym: w art. 102 k.p.c. ustawodawca odwołuje się do pojęcia "wypadków szczególnie uzasadnionych". Takie sformułowanie wprawdzie nie jest klauzulą generalną, jednak opiera się na zwrocie niedookreślonym, który może odsyłać również do argumentów natury aksjologicznej. Regulacja ta znajduje zastosowanie w wyjątkowych sytuacjach, gdy z uwagi na okoliczności konkretnej sprawy, zastosowanie reguł ogólnych k.p.c. dotyczących zwrotu kosztu procesu byłoby nieuzasadnione. Rozstrzygnięcie na podstawie art. 102 k.p.c. ma charakter dyskrecyjny, kontrola instancyjna w tym zakresie jest ograniczona do sytuacji, gdy zastosowanie wzmiankowanego przepisu nie zostało w ogóle uzasadnione bądź nastąpiło z rażącym naruszeniem reguł przewidzianych w tym przepisie."

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż w niniejszej sprawie zaistniały szczególne okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c. Przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wyczerpująca argumentacja w tym zakresie w pełni zasługiwała na aprobatę Sądu II instancji. Nie można przy tym jednak zapominać, że Sąd Rejonowy stosując art. 102 kpc mógł częściowo zasądzić koszty procesu od powodów na rzecz pozwanego, gdyż odstąpienie od obciążania strony przegrywającej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego jest możliwe jedynie wyjątkowo. Tym bardziej, że co prawda pozwany jest uczestnikiem szeregu procesów dotyczących roszczeń tego samego rodzaju, niemniej jednak w procesach tych muszą być przeanalizowane różne kwestie faktyczne i prawne, a pozwany broniąc się przed żądaniem powodów musiał podjąć obronę w niniejszym

procesie. Nie można w związku z tym stracić z pola widzenia interesów pozwanego, który podjął obronę i poniósł związane z tym koszty. Jednocześnie zauważyć należy, że powodowie wnieśli co prawda razem pozew, ale każdemu z nich przysługiwało własne roszczenie. Ponieważ każdy z powodów żądał zasądzenia na swoją rzecz kwoty' 62500 zł, to słusznie Sąd Rejonowy od każdego z nich zasądził na rzecz pozwanego kwotę 1800 zł, stanowiącej połowę minimalnej stawki wynikającej z § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radę prawnego ustanowionego z urzędu.

Wobec powyższego i na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

SSO Anna Gałas SSO Alicja Dziekańska SSO Monika Skalska